

"Mai pintaré peixos"

Jaume Muxart és un artista de llarg recorregut, que pinta amb entusiasme i llibertat sense deixar-se condicionar per les modes o els dictats del mercat de l'art. Al llarg de la seva trajectòria creativa genera un extraordinari univers iconogràfic i temàtic, particular i original: paisatges, marines, figures, bodegons, natures mortes, retrats, autoretrats, animals, flors, figures religioses... Tot, "menys peixos"!, en paraules de l'artista

L'univers Muxart és un vertader compendi de les possibilitats de la pintura, una història de la pintura dins la seva pintura: la diversitat dels gèneres pictòrics, l'experimentació de l'estil, l'anàlisi del llenguatge gràfic, la gesta de la matèria i el color, el protagonisme de la pinzellada i una representació que es transfigura sense rendir-se a la pura abstracció. L'artista forma part d'una generació de pintors catalans educats durant la postguerra, autors capaços d'integrar-se i explorar els corrents internacionals moderns sense deixar de ser alhora molt genuïns i locals.

Nascut a Martorell el 1922, va obtenir el títol en belles arts al 1945, i un any després ja realitza la seva primera exposició a la Galeria Pictòrica de Barcelona. La pintura acadèmica dels anys de formació deixarà pas ben aviat a exploracions més constructives, d'arrel cubista i dicció abstracta, que a partir dels anys cinquanta assoleixen el cim del seu exercici creatiu. El jove Muxart, com els altres pintors de la seva generació (Aleu, Tàpies, Tharrats, Cuixart o Guinovart), viatja i es deixa seduir pels referents clàssics i els mestres moderns amb un cosmopolitisme que converteix la seva producció en un exemple d'internacionalitat catalana a partir dels anys cinquanta i fins a l'actualitat.

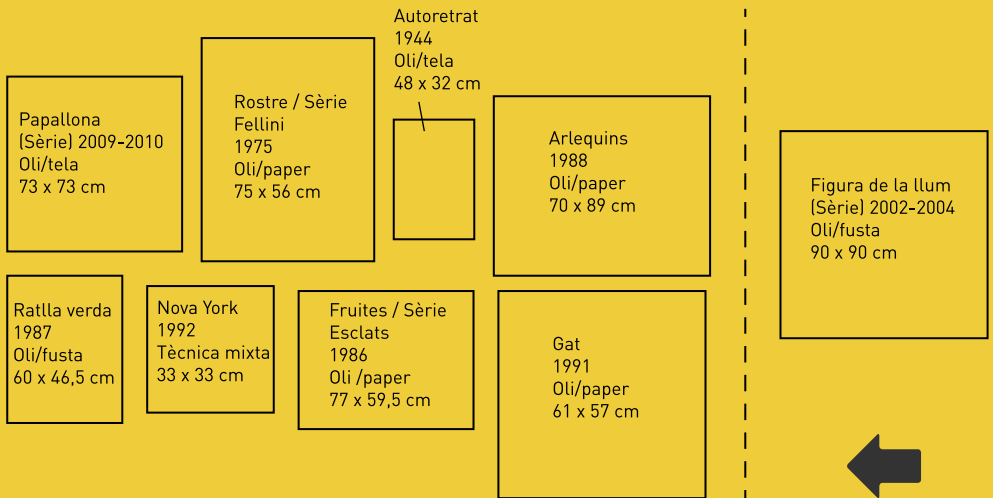
En aquest espai expositiu, presidit per un primerenc *Autoretrat* del 1944 i amb alguna de les darreres obres de la sèrie *Flors* del 2014, podem observar l'expansiva configuració de la seva obra, mai sotmesa a un únic format o estil. Muxart sap construir la forma i el color, és enèrgic i alhora auster, la pinzellada adquireix una força absoluta i l'impuls pictòric triomfa per sobre de tot funcionalisme visual. Uns valors de modernitat que ja va apreciar Eugeni d'Ors i la seva Acadèmia Breve quan el convidà a participar en el IX Saló de los Once de Madrid el 1952. Va presentar

obres d'un període de maduresa que el crític Sebastià Gasch definí com a resultat d'uns valors que "extreuen del cubisme i de l'abstracció no un procediment sinó un rigor i una disciplina que li han permès tornar a trobar el camí de la vida sensible" (1954).

La pintura de Muxart es desenvolupa, dia a dia i sense pauses, amb rigor i passió extrema. Les figures que protagonitzen les pintures de finals dels anys vuitanta, com l'obra *Arlequins*, són la gran poètica de la transformació, on l'atmosfera de l'escenari i els detalls sensibles de les figures obren nous camins a la imaginació.

L'escultor i amic Eduardo Chillida copsa i aprecia el temperament de Muxart, entre el seny i la rauxa, en un entranyable poema que li dedica el 1981:

"Muxart amigo pintor
pintor bueno inocente
las manos en el color
el corazón en la frente"

MUXART
color i composició

"La pintura és més forta que un mateix"

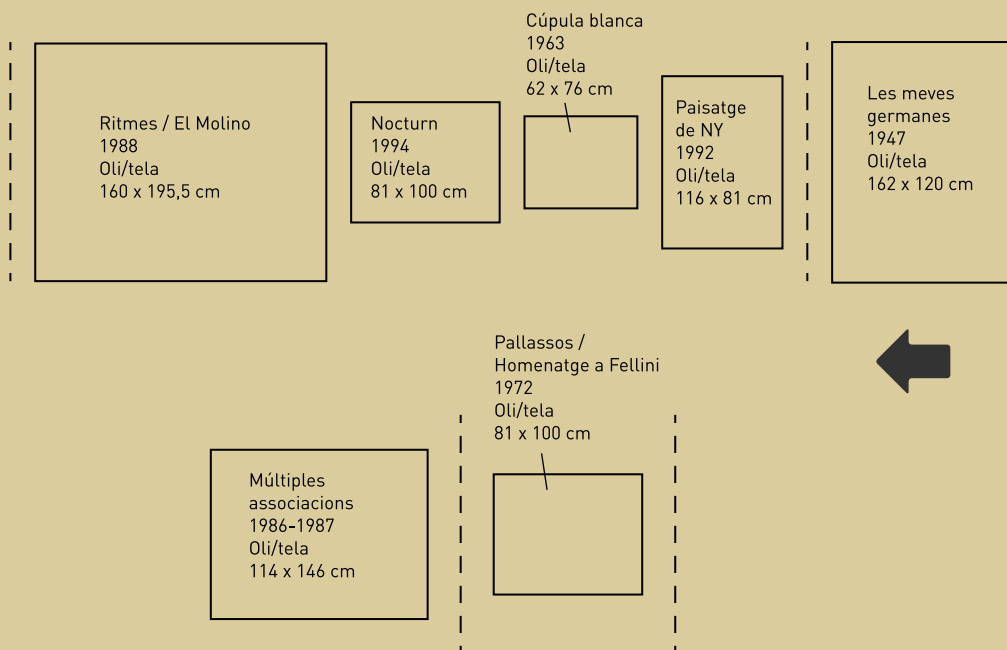
Muxart prefereix la pintura per sobre d'altres formes i mitjans d'expressió. És un artista que evoluciona amb la pràctica i que mai deixa d'interpel·lar l'estructura fonamental de la pintura: la composició. Com un esquelet bàsic per a la bona distribució de les figures, l'harmonia i l'equilibri dels plans i els colors, la composició és l'enginyeria racional de les seves pintures, sigui quina sigui la temàtica o la contundència expressionista del gest cromàtic.

La composició, la distribució de l'espai i l'orientació de les línies de fuga són com els fonaments d'una arquitectura. Sense una clara estructura de base la pintura és inestable i sense caràcter. Muxart, bon pintor i bon mestre, sap compondre i totes les obres responen a un ordre intern fonamental. La lliçó del cubisme en les seves èpoques inicials, l'admiració de les estructures compositives del romànic o la prospecció en els fonaments de l'abstracció dels anys de formació marquen el devenir del seu caràcter compositiu. Una modernitat neta i intel·ligent, equidistant del dens i erm academicisme dels anys quaranta, com es pot apreciar a l'obra *Les meves germanes*.

A partir de 1954 la seva pintura adoptarà amb força un cromatisme exaltat en les taques de llum; així, els paisatges i les arquitectures s'ordenen des d'una composició més vigorosa, com podem apreciar a *Cúpula blanca*. El pigment es fa radiant i aconsegueix una gran profunditat espacial que el crític A. del Castillo interpreta com a estructura fonamental de les pintures de Muxart: "La forma no como realidad objetiva, sino como arquitectura y en calidad puramente composicional, en planos articulados cual ni siquiera subrayar que ésta y no otra es su misión" (1965). Un altre crític d'art, Juan Cortés, també analitza i destaca la força estructural de la llum: "Contrastes, equilibrios, consonancias y ritmos, en amplias y pingües pinzeladas de sabrosa materia, de refinada sutilidad colorística, en armonías donde el blanco rige muy a menudo la concordancia global" (1962).

Com a responsable de la càtedra de "Color i composició" a la Facultat de Belles Arts de Barcelona, el seu mestratge guiarà i marcarà diverses generacions d'artistes catalans. Muxart sap transmetre les lleis de la composició i els misteris del color. La pintura serena de Les meves germanes pot destriar perfectament tota aquesta trama compositiva i perllongar els seus efectes en obres més panoràmiques i arquitectòniques com la sèrie de *Paisatges de NY*, dels anys noranta.

En els anys vuitanta, en plena emergència de la pintura internacional, Muxart també reflexiona sobre la seva pintura i el seu posicionament com artista redactant la seva tesi doctoral. Aquests són anys de treball constant i metòdic, de múltiples exposicions i premis, els anys de l'obra *Múltiples associacions*.

MUXART
color i composició

"Aconsegueixo més en cinc minuts de rauxa que en una hora de seny"

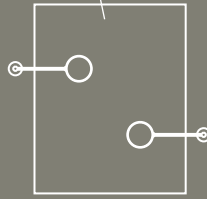
L'estil Muxart és un llenguatge fet d'exploracions matèriques i gestuals. Les pintures, realitzades amb la tècnica de l'oli, ens permeten gaudir de la tridimensionalitat de la pinzellada, el gruix del color i el caràcter de les superfícies. Obres que sempre responen a una composició mesurada i alhora a un traç de pinzell o espàtula abrandat. El seny i la rauxa guien la seva simfonia de colors, una escala de valors que l'artista controla i al mateix temps experimenta.

En aquests espai l'espectador pot apropar-se a la pell de la pintura des de la distància més curta, gaudint dels remolins de color i les línies enèrgiques de l'empastament d'obres com les de la sèrie de *Figures de llum*. L'autor sempre destaca la qualitat textural de la seva pintura com una dimensió espacial del color. Muxart sembla que esculpeix els quadres. I com apunta el crític Arnau Puig referint-se a la personalitat de l'artista: "Li agrada convertir-ho tot en pintura, no traslladar les coses de la realitat a la pintura. Ell no és cap mirall que reflecteix el que hi ha al seu entorn. El que sí que fa és inspirar-se en la proposta de la realitat per assajar de convertir-la en pintura. Color, color i color; tots els colors intervenen en el que fa" (2003).

La seva pintura, al llarg dels anys, es regira entre la figuració i l'abstracció, cercant la nuesa i l'essencialitat en els jocs cromàtics i sense supeditar-se a cap morfologia jeràrquica, com podem apreciar a les pintures de la sèrie *Big-Bang*. Les figures, siguin elements estàtics o dinàmics, tenen força encara que treballi mides petites. El progressiu triomf del color no deixa mai de banda les harmonies del volum i la massa cromàtica, la lliçó de Van Gogh resta present en tota la seva trajectòria.

En les obres d'aquest espai, ambientat com un taller de restauració, podem subratllar l'especificitat de la pintura de Muxart, la seva personalitat cromàtica i el treball de la pinzellada i l'espàtula. La tècnica és molt important i la realitat exterior mai determina la seva creativitat, Muxart és fidel al misteri de l'expressió pictòrica, com apreciem a les pintures de *Paisatge al·lucinant*: tot és pintura, i amb ella podem percebre l'espectacle d'un món interior profundament humà.

Rosetó / Sèrie
Big Bang
2002
Oli/tela
100 x 81 cm

Mar i astres /
Sèrie Paisatges al·lucïnants
2005
Oli/tela
130 x 162 cm

Paisatge al·lucïnant
2005
Oli/tela
100 x 100 cm

Lluminositat astral /
Sèrie Big Bang
2002
Oli/tela
100 x 100 cm

color i composició

MUXART

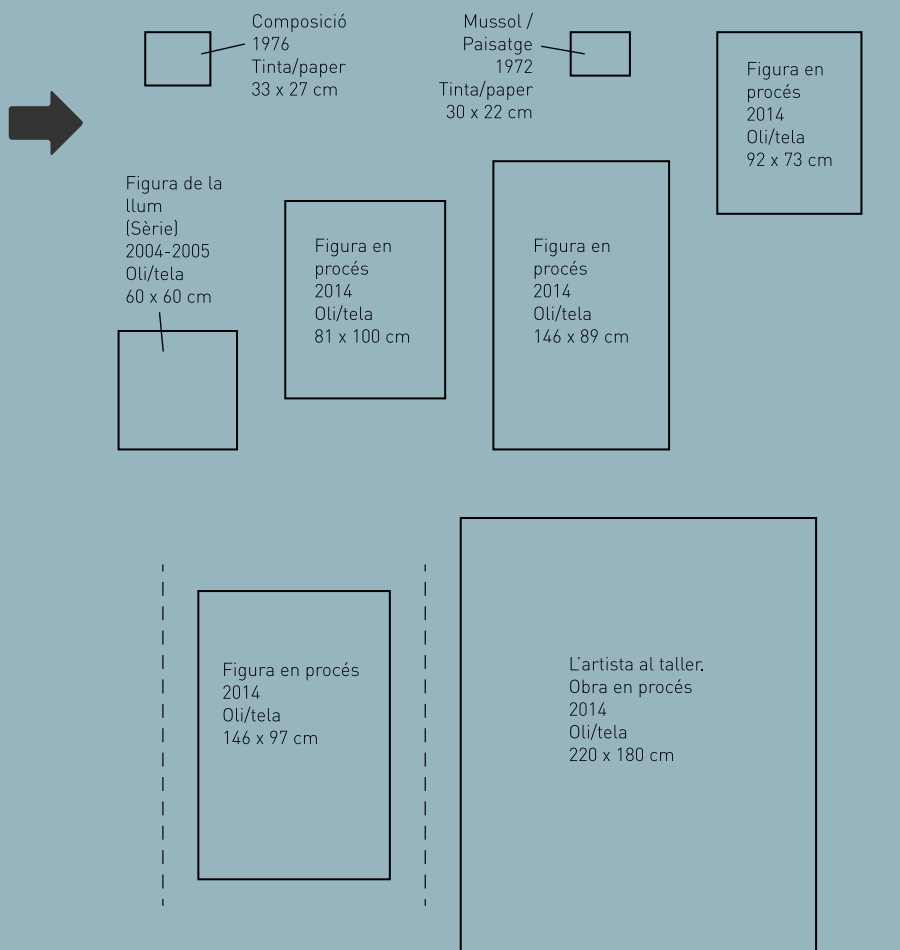
"Necessito viure els meus quadres, treballar-hi i insistir-hi tot i el risc de destruir-los"

El procés pictòric de Muxart, la seva particular metodologia de treball, el porta a pintar i repintar la mateixa obra fins al punt de perdre l'original en algunes ocasions. Pintar sobre pintat, corregir el traç, repetir temes, girar la paleta cromàtica, fer i desfer és un ritual creatiu que desmitifica l'obra acabada, el quadre com a objecte, en favor del procés de treball. Pintar no és fer una obra, sinó lluitar sense pausa amb els colors per assolir una perfecció que culmini l'experiència estètica.

En aquest espai es recrea una part de l'estudi de l'artista, amb obres originals col·locades en els seus llocs de contemplació: al terra o al cavallet. La cambra de treball és el lloc del procés creatiu, l'entorn privat de l'autor i allà on es condensa l'energia de la seva labor: pintar i tornar a pintar, observar i corregir, veure en conjunt i no perdre mai la força expressiva de les imatges. Aquesta escenificació ens apropa al procediment pictòric i les obsessions de Muxart, la pulsio del procés i els límits de la pintura. Pintar no és fer una obra, sinó una forma de viure.

Muxart pinta sobre pintat, retorna a les pintures i és capaç de destruir una obra en el seu afany de resolució. Hi ha una energia deslliurada en la seva manera de treballar, una desmitificació de l'objecte a favor de l'acció i la recerca. L'artista concentra la condició pictòrica en l'ull que mira i el cervell que pensa, el cor que demana i la mà que actua. Un viatge a la profunditat, com poetitza el crític Josep M. Cadena referint-se a la manera de treballar de Muxart: "No imagina, sinó que troba en el seu propi ésser el que és comú a tothom des d'abans dels segles que ens permeten conèixer la història de la humanitat..." (2004). *El Capvespre a la Costa Brava*, tantes vegades repintat, és un exemple d'aquesta peculiar inquietud de l'autor, la obra sempre està viva i en qualsevol moment pot retornar a ser pintura en procés.

Les *Figures de llum* o els *Espantaocells*, per exemple, apareixen i retornen en diferents moments de treball, com un referent icònic que gravita en el buit del seu estudi. El taller, ampli i lluminós, és un espai privat amb les marques de les dites a la paret, i si ens hi fixem una mica podem llegir una frase: "ESTÈTICA EMOTIVA I CREADORA". Potser es tracta d'una lletania que l'artista murmura mentre treballa.

MUXART
color i composició

"La meva mitologia és el resultat d'anys de contemplació"

La trajectòria artística i biogràfica de Muxart està feta de viatges d'estudi, visites a museus, lectures i contemplacions. Els seus referents visuals i conceptuals van del romànic a Leonardo de Vinci o Zurbarán, de Tizià a Picasso, de Goya a Cézanne i Gorky o de Van Gogh a de Staël. La formació i les obres de Muxart són un exemple de complicitats i homenatges, sempre des de l'admiració i la generositat d'un artista que sap veure i gaudir la bona pintura de tots els temps.

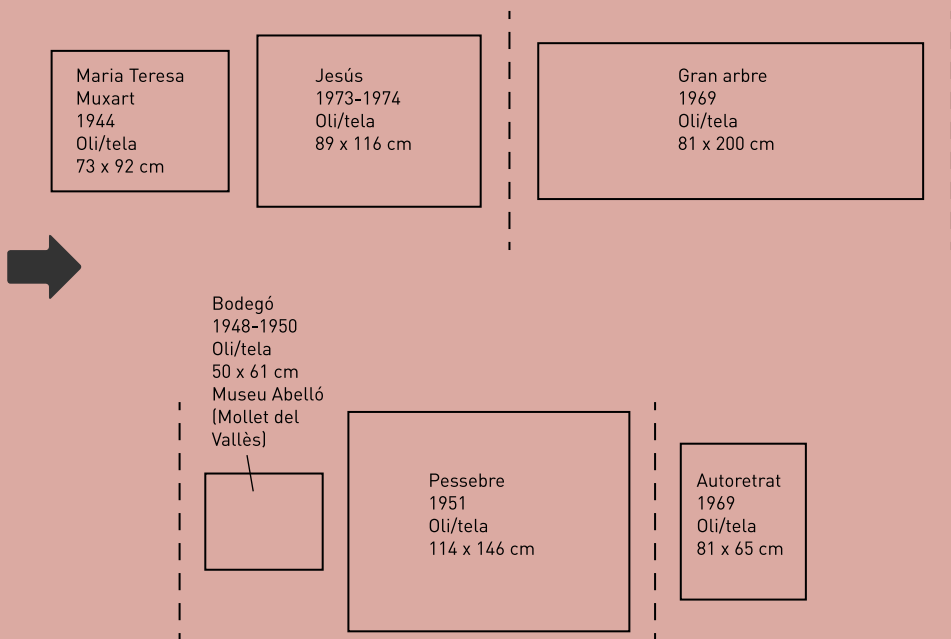
Al referir-se als primers viatges de joventut a Madrid, Muxart destaca la importància dels mestres: "Pude conocer y valorar el llamado medievalismo retardado del Greco, el señorío innato de Velázquez, la sobriedad estructural y compositiva de Zurbarán y el desatado, humano apasionamiento de Goya. He tratado a partir de entonces de extraer de cada uno de ellos su raíz plástica". Gràcies a la beca Amigó Cuyàs del 1948 resideix dos anys a París, on exposa i pren contacte més directe amb la història de l'art i l'obra dels seus contemporanis: "Completé mi mitología de años en la contemplación de Leonardo, Van Gogh, Cézanne, la gran lección del cubismo y la obra palpitante de Picasso." El cubisme que marca *Autorretrat*, o l'impressionisme de la figura de *M. Teresa Muxart* que tenim a la sala.

Muxart, artista atent i generós, en tot moment comparteix la seva admiració pels artistes que l'han marcat, per les obres que resten inoblidables i els processos de treball que admira. París, Roma, El Caire, Nova York o Kassel són ciutats i destins pictòrics, com ho és tota la seva vida i la seva família. Casat amb una pintora, Roser Agell, i pare de la pintora Paulina Muxart, la vida de l'artista és un viatge prodigiós per la cartografia del quadre.

Els referents visuals i conceptuals del romànic, present a *Pessebre*, Goya, Roualt, de Staël, Gorky, en el rostre de *Jesús*, o Fellini, entre d'altres, són un bagatge imprescindible en la seva obra i els podem entendre com una complicitat productiva i al mateix temps un motiu d'homenatge. Els relats de l'art o del cinema, com els amics

artistes i els seus deixebles a la Universitat, són experiències de treball i discurs continguts però constants. Com recorda Pep Pagès, el professor Muxart sovint exclamava a la classe: "Muchachos, yo pagaría por limpiar los pinceles a Picasso."

Aquest reconeixement d'uns referents comuns de modernitat i passat històric és el que marca la creació l'any 1955 del grup Tahüll. Juntament amb Aleu, Cuixart, Guinovart, Mercadé, Tàpies i Tharrats, l'artista Muxart participa d'aquesta suma d'individualitats amb el desig d'impulsar l'esperit iniciat per l'anterior grup Dau al Set i el programa dels Salons d'Octubre a Barcelona. Sense cap formulació teòrica, el grup Tahüll representa una part important de la millor pintura catalana d'avantguarda dels anys cinquanta.

MUXART

color i composició

"Treball amb vint o trenta obres a la vegada per no cansar la retina"

Muxart en moltes ocasions afirma que la pintura és més important que la vida. En altres paraules ens diria que només entén la vida des de l'exercici i l'esforç de la pintura. No es tracta de pintar per viure, en el sentit comercial, sinó de viure i pintar com un organisme únic, amb les mateixes pulsacions. El treball en sèries temàtiques, procediment habitual, combinen espontaneïtat i rigor, energia i recerca.

Tant és així que el procés de treball de Muxart, a partir dels anys vuitanta i en plena maduresa creativa, accelera la metodologia de les sèries temàtiques que li permeten pintar diverses peces al mateix temps com una febrada vital i creativa. D'aquesta manera l'estudi es converteix en un espai dinàmic on l'artista protagonitza una coreografia de gestos i mirades escampats.

Sense cansar la retina d'un ulls gastats en l'esforç de mirar des de molt endins, Muxart treballa amb passió el seu peculiar sistema de creació, que segueix explorant la maniobra de l'espàtula, la complexitat del color i els vells problemes de la pintura. Una filosofia que genera universos icònics plens d'*Àngels*, muntanyes màgiques a la sèrie *Montserrat* o fràgils *Papallones* com les que es poden contemplar en aquesta sala.

En tota la seva trajectòria, siguin quins siguin els motius de la pintura, Muxart és un mestre a trobar l'equilibri entre l'espontaneïtat i el rigor. Com recordava Federico Fernández al catàleg de l'exposició antològica: "Muxart és un exemple d'actitud pictòrica, de renovació i d'exigència, d'entrega absoluta a l'alquímia de la pintura buscant els seus secrets, en cerca de la seva essència, sabent que només pot aconseguir metes parcials, petites revelacions, sintagmes menors, però sorprenents i reveladors del gran paradigma de la plàstica. Per a nosaltres Muxart no és només un dels pintors més interessants de la seva generació, sinó que probablement, la seva pintura es mantindrà perquè es conegui i se sàpiga apreciar com una de les poques mostres realment pictòriques de les avantguardes posteriors a l'expressionisme abstracte." (1994).

Tots els colors /
Sèrie Montserrat
1998
Oli/tela
130 x 89 cm

Notes blanques /
Sèrie Montserrat
1998
Oli/tela
130 x 81 cm

Núvol gris clar /
Sèrie Montserrat
1998
Oli/tela
130 x 81 cm

Roques blanques
/ Sèrie Montserrat
1998
Oli/tela
73 x 116 cm

Àngels
[Sèrie] 2011-2012
Oli/fusta
44,5 x 65 cm

Àngels
[Sèrie]
2011-2012
Oli/fusta
76,5 x 64 cm

Àngels
[Sèrie] 2011-2012
Oli/fusta
66 x 87 cm

Àngels
[Sèrie] 2011-2012
Oli/fusta
59 x 76 cm

Figura de la
llum
[Sèrie]
2004-2005
Oli/tela
81 x 65 cm

MUXART
color i composició